

Gmina Moryń

Przyjezierze

Wieś położona jest nad jeziorem Morzycko, 2 km od Morynia. Na przełomie XVIII wieku utworzono tutaj domenę królewską. Zabytki Przyjezierza to: Kościół zbudowany w 1410 roku, przebudowany został na początku XIX wieku. Ma portal z dwoma półokrągłymi wgłębieniami. Chrzcielnica z 1820 roku została wykonana z drewna i pomalowana na biało. Dzwony: o średnicy 75 cm z 1804 roku i 64 cm z 1918 roku. Dwór z XVII wieku, przebudowany w XIX wieku.

Bielin

Wieś przy linii kolejowej ze Szczecina do Kostrzyna. W dokumentach wieś wspomniana jest w 1248 roku. W połowie XVIII wieku należała do rodziny von Marwitz, przez którą chłopcy byli wykorzystywani do odrobku pańszczyzny aż przez 6 dni w tygodniu. Aktualnie miejscowość znana przede wszystkim ze stadniny koni (założonej w 1953 roku). Jest tu park z cennym starym drzewostanem, między innymi topole o obwodzie do 510 cm, wiązy - 420 cm, cypryśnik błotny z pneumatoforami-280 cm, lipy, jesiony, kasztanowce, iglicznia, buk czerwony, świerki, głogi, derenie.

Na północ od wsi jezioro Bielin (Bielińskie) powierzchnia 54 ha.

Maksymalna głębokość - 12 m (sandaczowe). Zabytki Bielina: Pałac barokowy z drugiej połowy XVIII wieku. W 1337 roku kościół parafialny miał 4 łany i znajdował się pod patronatem rodzin: Mornerów, później Bronstedów, Werbelowów, Steinbecków. Kościół z końca XV wieku zbudowany został z kamieni narzutowych i cegły, przebudowano go w XVII wieku. Dzwony z 1518 roku i 1617 roku na wyposażeniu jest kielich mszalny z 1325 roku ufundowany przez Urlyka Reichenwalde.

Kłępicz

Znajduje się tu kościół późnogotycki XV wiek zbudowany z kamienia i cegły, na planie prostokąta bez wyodrębnionego chóru. W wieży gotycki portal z XV wieku. Przebudowano go w XVI i XVIII wieku, poszerzone wówczas otwory okienne i obniżono dach. Wewnątrz jest cenny drewniany strop beczkowy. Dzwon z XV wieku. W pobliżu wsi Kłępicz dwa duże jeziora linowo-szczupakowe: Kłępicz Duży pow. 17 ha i Kłępicz Mały pow. 12 ha.

Stare Objezierze

We wsi zachował się kościół zbudowany w II połowie XIII wieku w okresie przejściowym ze stylu romańskiego w gotycki, na planie prostokąta, z kostki granitowej, salowy, z wyodrębnionym prostokątnym prezbiterium i wieżą szerszą niż nawa.

W 1910 roku część zachodnia budowli została przebudowana w związku z budową nowej wieży. Od zachodu trzykokowy portal, przesklepiony ostrym łukiem. W ścianie szczytowej trzyostrołukowe okna ułożone piramidalnie. Po obu stronach dwie małe wnęki łączące partię ściany ze szczytem. Wewnątrz ołtarz barokowy typu ambonowego z figurami św. Jana Chrzciciela, Mojżesza i Zmartwychwstałego Chrystusa.

Na wieży wiszą trzy dzwony.

Pomiędzy Starym a Nowym Objezierzem są dwa jeziora o pow. 30 i 28 ha

Witnica

Książę Branin I w 1247 roku nadał 250 włók ziemi wraz z jeziorami Witnica i Narost, cystersom z Lehnin / w ówczesnej Brandenburgii/. Rok później biskup kamiński Wilhem nadał zakonnikom przywilej poboru dziesięciny od chłopów i nowych osadników. Cystersi zasiedlili te ziemie osadnikami głównie z Niemiec. Na przełomie XIV i XV wieku we wsi żyli waldensi - sekiarze, których ośrodkiem były wsie Stare i Nowe Objezierze. W 1458 roku za herezję stracono Jerzego Bohmera z Witnicy. W XIX wieku Witnica należała do ks. Olsen, majątek liczył 2057 ha.

W Witnicy znajduje się park. Rosną w nim: lipy, paczelina trójlistkowa, tulipanowiec amerykański, topola biała, kasztanowce gładkie /unikaty/, lipa długoogonkowa, klon kolchidzki, wiąz holenderski, klon tatarski, szary orzech, stare platany.

Pierwsza wzmianka o kościele parafialnym pochodzi z 1337 roku. Powstał pod patronatem rodziny rycerskiej Straussów i Sacków. O konfliktach świadczy wybudowanie osobnych wejść do kościoła.

Jest to kościół halowy z kostki granitowej z końca XII wieku. W czasie przebudowy wzniesiono nowy szczyt wschodni nawy ozdobiony 8 blendami ostrołukowymi. Wieża nadbudowana nad nawą zwieńczona jest blankami i ceglanym ostrosłupem. W 1830 roku kościół został przebudowany.

Powstała wówczas loża kolatorska i kaplica grogowa, zaś zakrystia dopiero w 1911 roku. Wewnątrz znajduje się dobrze zachowany barokowy ołtarz, ambona i chrzcielnica z 1598 roku. Malowidła na stropie z 1713 roku. Bardzo cenna jest renesansowa bramka cmentarna z XVI/ XVII wieku o bogato dekorowanym szczycie.

Pałac renesansowy spłonął kilka lat temu. Zachowała się brama wjazdowa z herbem / ręka z pierścieniem/ izabudowania gospodarcze z XIX wieku. Koło Witnicy zachowało się grodzisko z VII-XII wieku.

Dolsko

Miejscowość znajduje się w odległości 9 km na północ od Morynia. Najstarsza wzmianka dotycząca "Toltzik" (Dolsko) pochodzi z 1337 roku. W Dolsku znajduje się jeden z najpiękniejszych średniowiecznych kościołów. Jest to budowla wzniesiona na przełomie XIII i XIV wieku z granitowych kwader. Na jednej z tych kwader widnieje motyw szachownicy o nie wyjaśnionym wciąż znaczeniu. Obok kościoła, w obrębie dawnego cmentarza parafialnego znajduje się czworoboczna kostnica.

Gądno

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1460 roku. Pierwsi polscy osadnicy przybyli tu w 1946 roku. Byli to repatrianci z Wołynia. We wsi zachował się pałac. Budowla wzniesiona około 1840 roku, murowana z cegły ceramicznej o cechach stylistycznych klasycyzmu. Obiekt jest obecnie nieużytkowany i wobec braku odpowiedniego zabezpieczenia znajduje się w stanie ruiny. W sąsiedztwie zachowały się pozostałości parku pałacowego przechodzącego w swobodny las, sięgający aż po jezioro Morzycko.

Mirowo

We wsi zachował się kościół z przełomu XIII i XIV wieku. Jest to budowla orientowana, wzniesiona z granitowych kwader. Pierwotnie świątynia była pozbawiona wieży, która została odbudowana dopiero w XV wieku. Kościół został przebudowany po pożarze w latach 1713 - 1714. W Mirowie zachowały się również dwie siedziby dzierżawców majątku ziemskiego, utrzymane w konwencji neostylowej. Pierwsza z nich datowana jest na 1893 rok, natomiast druga na ćwierć XIX wieku.

Nowe Objezierze

Miejscowość położona jest w odległości 5 km na zachód od Morynia. Najstarsza wzmianka o wsi "Wobiser" pochodzi z 1311 roku, kiedy to Nowe Objezierze zostało nadane na rzecz klasztoru cysterek w Cedyni. We wsi zachował się kościół wybudowany na przełomie XIII i XIV wieku. Budowla jest orientowana na planie prostokątnym, prostopadłościenna. W elewacji południowej znajduje się niezwykle cenny portal romański z motywami guzów w ościeżach. W latach 1898 - 1902 budowla otrzymała wystrój neoromański, a po stronie północnej dobudowano wieżę. Cennym zabytkiem jest romańska misa chrzcielna odlana w brązie z rytowanymi przedstawieniami czynów Heraklesa, odkryta w trakcie prac archeologicznych na terenie miejscowości w 1994 roku i przekazana do Muzeum Narodowego w Szczecinie.